

VPLYV VLASTNÍCTVA MÉDIÍ NA ICH NEZÁVISLOST A PLURALITU

Prípadová štúdia: Poľsko

**Dr Beata Klimkiewicz
Jagelovská univerzita, Krakov**

ŠTRUKTÚRA MEDIÁLNEHO VLASTNÍCTVA V POĽSKU

- tlačový systém: dominácia súkromného vlastníctva a trhová ekonomika
- scéna elektronických médií: duopol verejno-právneho a súkromného vlastníctva
- horizontálna, vertikálna a diagonálna koncentrácia, regionálna konsolidácia tlače, synergické investície, komercializácia televízie
- menšia rôznorodosť médií – po obsahovej a štrukturálnej stránke

REGULAČNÝ RÁMEC

- ústavné predpisy (články 22 a 54)
- mediálna legislatíva (Zákon o rozhlase a televízii [ZRT] z roku 1992, novelizovaný naposledy v roku 2004)
- protimonopolná legislatíva (Zákon o ochrane konkurencie a spotrebiteľov [ZKS] z roku 2000)

ANTI-KONCENTRAČNÉ PREDPISY

- ZRT Článok 36: rozhlasová alebo televízna licencia môže byť udelená, ak jej udelenie nebude viesť k dominantnému postaveniu daného vysielateľa na rozhlasovom alebo televíznom trhu
- ZKS Článok 4: dominantné postavenie – prekročenie 40%-ného podielu na relevantnom trhu

RYWINGATE

- protikoncentračné opatrenia – súčasť novelizácie ZRT v r. 2002
- po uverejnení Rywingate – novelizácia odmietnutá – 2003
- odstúpenie vlády Leszka Millera – 2004
- Tzv. Malá novelizácia ZRT – implementácia Direktívy TVWF

POLSKÝ MODEL PRIVATIZÁCIE

- privatizácia riadená štátom – 1990 – 1991
- rozdelenie a sprivatizovanie majetku RSW Tlač-Kniha-Ruch
- prevedenie majetku novín a časopisov na zamestnancov (71)
- predaj majetku súkromným vlastníkom (104)
- prevedenie zvyšného majetku na vlatsníctvo štátu (3)

VLASTNÍCTVO PRINTOVÝCH MÉDIÍ

- dominácia zahraničného kapitálu (Heinrich Bauer, Axel Springer, Verlagsgruppe Passau, atd)
- silný domáci konkurent – AGORA
- menší domáci vydavatelia vydávajú veľmi úspešné časopisy (np. Polityka)

AGORA

- *Gazeta Wyborcza* (1989) – 420.000
- sieť lokálnych rozhlasových staníc (1996)
- internetový portál *gazeta.pl* (2001)
- 13 časopisov (2002)
- reklamná agentúra *AMS* (2002)

HEINRICH BAUER

- 33 časopisov
- najväčšie náklady
- Teletydzień (1.745.000)

ORKLA

- *Rzeczpospolita* (186.000)
- 13 regionálnych denníkov
- spolupráca s *Polskapresse*: *Media Tak*, distribúcia týždenníkov

POLSKAPRESSE

- 17 regionálnych novín
- 20 lokálnych týždenníkov
- koncentrácia na regionálnom trhu
- porušenie protimonopolného zákona

VLASTNÍCTVO ELEKTRONICKÝCH MÉDIÍ

- Telewizja Polska (TVP)
- TVP1, TVP2, TV 3 Regionalna (12)
- Polonia
- 53%-ný podiel na poľskom televíznom trhu
- príjmy z reklamy (60%), koncesionárske poplatky (28%)

POLSAT

- Zygmunt Solorz
- Polsat, Polsat2
- Polsat Sport, Polsat Zdrowie
- Polsat Cyfrowy
- TV4 (2000), TN Puls (2003)
- INVEST-BANK, POLISA-ŻYCIE
- Elektrim (Telefonia Cyfrowa)

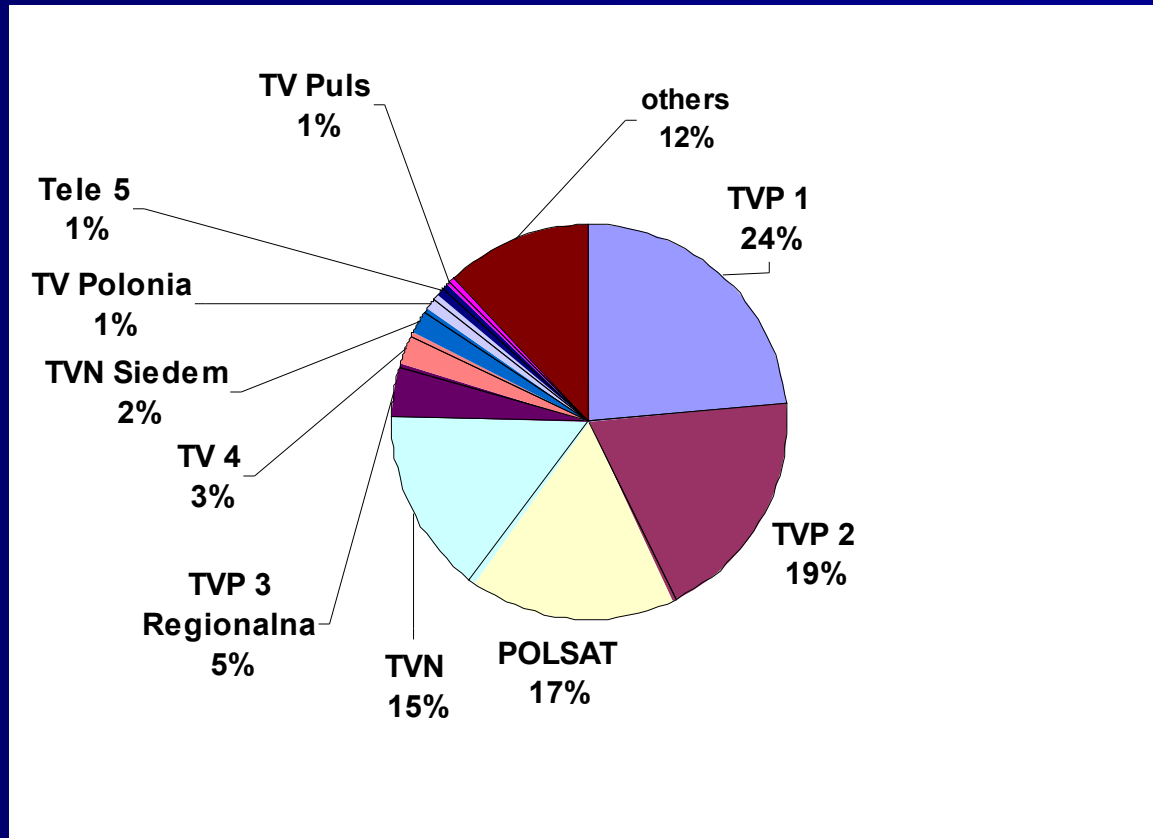
ITI

- Jan Wejchert, Mariusz Walter (1984)
- TVN (1997), TVN 24 (2001)
- TVN Siedem (2002), TVN Meteo (2003), TVN Turbo (2003)
- onet.pl (46%)
- produkčné agentúry a multikiná

PLURALITA MÉDIÍ

- 6 celoštátnych denníkov (*Gazeta Wyborcza, Rzeczpospolita, SuperExpress, Fakt, Nasz Dziennik, Trybuna*)
- 4 hospodárske denníky
- 2 športové denníky
- 2 bezplatné denníky

PODIELY NA TELEVÍZNOM TRHU



ZÁVER

- vzájomný podiel na výdavkoch a službách (*Orkla* a *Polskapresse*)
- spoločné vlastníctvo rôznych servisných služieb (*ITI, Holding FM*)
- novinársky recykling
- pokles a konsolidácia novín a časopisov
- duopol trhu regionálnej tlače
- *H.Bauer, Axel Springer, Edipresse, G+J, Agora*
- *TVP1, TVP2*; sukromné – *Polsat, TVN*
- *PR I, PR III*; sukromné – *RMF FM, Radio Zet*
- neúspešný pokus mediálnej reformy
- potreba zabezpečenia plurality médií